

**REZULTATELE SONDAJULUI
PRIVIND EVOLUȚIA SISTEMULUI BANCAR
DIN ROMÂNIA**

- SINTEZĂ -

REZULTATELE SONDAJULUI PRIVIND EVOLUȚIA SISTEMULUI BANCAR DIN ROMÂNIA

A. Structura sondajului și publicul-țintă

În luna octombrie 2003, Banca Națională a României a organizat al doilea sondaj de opinie referitor la evoluția și riscurile cu care se confruntă sistemul bancar românesc în prezent și pe termen mediu.

Respondenții vizați au fost specialiști și personal din conducerea următoarelor instituții:

- bănci și sucursalele băncilor străine care operează în România;
- bănci de investiții ce operează în România;
- firme de consultanță financiară;
- Banca Națională a României.

Chestionarul a fost structurat în două părți. În prima parte, respondenților li s-a solicitat să selecteze, dintr-un grup de 19 riscuri, în ordinea importanței, primele 10 riscuri cu care cred că se va confrunța sistemul bancar în anul 2004 și să se pronunțe cu privire la tendința acestora. De asemenea, au fost rugați să motiveze ordinea aleasă și să aprecieze capacitatea sistemului bancar de a face față riscurilor identificate.

Partea a doua a chestionarului a avut ca scop evidențierea așteptărilor participanților privind evoluția sistemului bancar pe termen mediu, aceștia fiind solicitați să se pronunțe asupra dinamicii numărului de bănci, a factorilor care își vor pune amprenta asupra evoluției sistemului bancar și asupra avantajelor competitive ale băncilor (în prezent și pe termen mediu).

Au fost primite 46 de răspunsuri:

- 22 din partea băncilor;
- 20 din cadrul BNR;
- 1 din partea băncilor de investiții;
- 1 din partea reprezentanțelor în România a băncilor comerciale internaționale;
- 2 din partea firmelor de consultanță financiară.

B. Rezultatele sondajului

I. Cele mai importante 10 riscuri selectate de către participanții la sondaj sunt prezentate în Tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

	Rezultate 2002	Număr răspunsuri	Importanță maximă	Importanță minimă	Media	Tendința riscului
1 Riscul de credit	1	44	1	10	2,48	în creștere
2 Contextul macroeconomic	4	39	1	10	4,31	constantă
3 Riscul de dobândă	5	33	1	8	4,97	constantă
4 Riscul valutar	11	36	2	9	5,03	constantă
5 Dominanța pe piață	8	28	1	10	5,25	în creștere
6 Riscul de lichiditate	7	31	1	10	5,26	constantă
7 Riscul de fraudă	9	30	1	10	5,33	constantă
8 Riscul legislativ	2	33	1	10	5,42	constantă
9 Riscul de concentrare	14	24	2	10	5,83	constantă
10 Suprapopularea sectorului	10	21	1	10	6,00	în creștere

Comparativ cu rezultatele sondajului realizat în anul 2002, în 2003 se observă creșterea semnificativă a importanței riscurilor de piață (riscul de dobândă și riscul valutar) – riscul de dobândă a urcat două poziții, iar riscul valutar a intrat în top direct pe locul al patrulea.

Similar anului 2002, riscul de credit ocupă prima poziție în clasament, fiind selectat de 96 la sută dintre respondenți; trebuie semnalat însă faptul că, pe fondul creșterii accelerate a expunerii băncilor față de economia reală, media obținută de acest risc a coborât de la 2,7 la 2,5¹, iar tendința este „în creștere”.

Riscurile operaționale continuă să domine clasamentul, poziții superioare celor deținute în anul 2002 revenind contextului macroeconomic (evoluție explicabilă pentru un an electoral) și dominanței pe piață, element tot mai important în condițiile intensificării competiției în sistemul bancar (de altfel, majoritatea băncilor care au clasificat acest risc în primele 10 poziții sunt bănci mici care dețin fiecare mai puțin de 1 la sută din activul net agregat).

De remarcat faptul că, deși nu s-au înregistrat modificări majore în privința dezvoltării pieței contractelor derivate, riscurile atașate acestor active financiare au ieșit din *Top Ten*. Declasarea acestui risc de pe poziția 6 pe poziția 17, chiar în contextul creșterii volatilității așteptate a activelor suport pentru derivate (cursul valutar, rata dobânzii), nu face decât să demonstreze superficialitatea pieței derivatelor.

În afara celor 19 riscuri incluse în chestionar (Anexa 1), respondenții au sugerat și existența altora, de exemplu:

¹ Ceea ce înseamnă că un număr mai mare de respondenți decât în cadrul sondajului efectuat în 2002 au plasat acest risc pe una din primele 3 poziții.

- **riscul legal**, cu accent pe soluționarea în justiție a proceselor legate de recuperarea creditelor și executarea garanțiilor, bancherii acuzând faptul că legislația favorizează debitorul;
- **riscul selecției adverse**, în condițiile în care procedurile băncilor se aplică, de multe ori, discriminatoriu, iar apropierea alegerilor mărește riscul de condiționare politică a actului creditării.

1. Riscul de credit este perceput de majoritatea participanților ca fiind în creștere, pe fondul extinderii activității de creditare, în special pe segmentul de *retail*. Relaxarea condițiilor de creditare (inclusiv în privința garanțiilor) pe acest segment, cât și lipsa unui Birou de Credit sunt factori cu influență negativă asupra acestui risc; în plus, dat fiind gradul înalt de substituție valutară a activelor, riscul valutar contribuie la accentuarea riscului de credit. Calificativul „în creștere” asociat tendinței riscului de credit este explicabil în condițiile în care absența altor oportunități de plasament (piața de capital), cât și reducerea randamentelor la titlurile de stat vor susține în continuare dezvoltarea creditului neguvernamental, accentuând competiția.

2. Pe locul al doilea, la o notă medie semnificativ mai mare decât cea a riscului de credit, se situează **contextul macroeconomic**. Acest risc este considerat ca derivând din climatul economic instabil la nivel mondial.

3. Riscul de dobândă va deveni cu atât mai important cu cât, o dată cu scăderea ratei inflației, se va dezvolta portofoliul băncilor de plasamente și resurse cu dobânzi fixe și va exista un *mismatch* între structura pe maturități a plasamentelor și cea a resurselor atrase. În opinia bancherilor comerciali, un alt factor care își pune amprenta asupra acestui risc este imprecizabilitatea introdusă pe piața monetară de modificarea repetată de către BNR a ratei dobânzii de intervenție.

4. Ca urmare a *boom*-ului înregistrat de activitatea de creditare în valută, **riscul valutar** a căpătat o importanță mult mai mare comparativ cu anul 2002, *management*-ul acestui risc fiind complicat de volatilitatea ridicată a cotațiilor euro/dolar pe piețele internaționale și de disponibilitatea redusă a instrumentelor de *hedging* pe piața românească. Totodată, se apreciază că dimensiunea dezechilibrului extern crește probabilitatea producerii unei „corecții valutare”.

5. Cu excepția reprezentanților băncilor mari, toți bancherii comerciali care au răspuns la sondajul din 2003 au plasat **dominanța pe piață** pe una din primele 7 poziții, atașând riscului o tendință crescătoare. În opinia acestora, continuarea procesului de concentrare a activelor bancare la nivelul unui număr redus de operatori pune băncile mici în imposibilitatea de a aplica propriile strategii de dezvoltare, fapt cu implicații negative asupra profitabilității și nivelului riscului asumat de către acestea.

6. În contextul predominanței resurselor atrase pe termen scurt, majorarea ponderii plasamentelor pe termen mediu și lung (rezultat al creșterii cererii pentru creditele de investiții, imobiliare/îpotecare și destinate achizițiilor de bunuri de folosință îndelungată) face ca **riscul de lichiditate** să rămână o preocupare a operatorilor din sistemul bancar românesc.

7. În ceea ce privește **riscul de fraudă**, respondenții consideră încă scăzut costul de oportunitate al fraudelor. Interesant de semnalat este faptul că importanța acordată acestui risc în cadrul sondajului din 2003 (7) este superioară celei relevate de rezultatele din 2002 (9), în condițiile în care perioada respectivă a fost marcată de scandalurile financiare care au condus la eliminarea din sistem a trei bănci (Banca Turco-Română, Banca Română de Scont și Banca de Investiții și Dezvoltare). Această evoluție ar putea fi corelată cu o creștere a incidenței cazurilor de fraudare a băncilor atât din interiorul acestora, cât și din exterior.

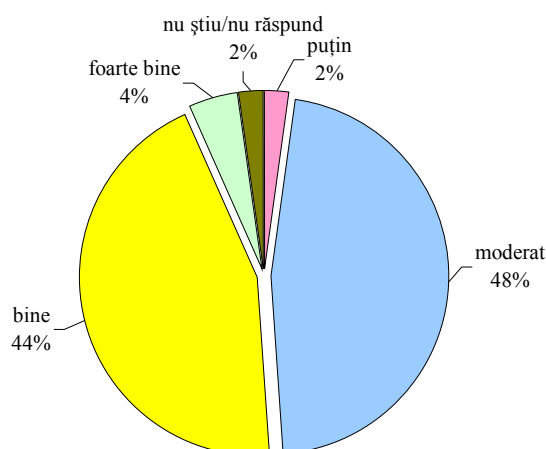
8. O schimbare de poziție semnificativă în *Top Ten* o înregistrează **riscul legislativ**, care, în acest an, deține o importanță redusă (locul 8) față de 2002, când s-a clasat pe poziția a doua. Conform respondenților, acest risc este determinat atât de procesul de adoptare a legislației europene, cât și de multitudinea de acte normative care reglementează același domeniu, putând crea confuzii. Deși mediul legislativ nu a înregistrat modificări semnificative comparativ cu anul anterior, reducerea importanței riscului legislativ poate fi pusă pe seama creșterii importanței altor riscuri (cum ar fi riscul valutar și dominanța pe piață).

9. **Riscul de concentrare** este generat, pe de o parte, de existența unui număr restrâns de alternative de plasament (în principal, credite, titluri de stat, depozite interbancare), iar pe de altă parte, în cadrul portofoliului de credite, de concentrarea pe un anumit sector de activitate, astfel încât declinul acestuia poate afecta și băncile creditoare. În ceea ce privește riscul de concentrare pe un anumit segment de clienți, modificările care s-au produs în ultimii doi ani în strategia de creditare a băncilor în sensul creșterii interesului pentru societățile micro, mici și *retail* au influențat pozitiv dispersia riscurilor. Este considerat însă în creștere riscul de concentrare pe un anumit sector de activitate și cel care derivă din insuficiența definiției prin reglementări a noțiunii de grup și din lipsa raportărilor financiare pe baze consolidate. În aceste condiții, 52 la sută dintre respondenți au plasat riscul de concentrare pe una din primele 10 poziții, astfel încât acesta a avansat 5 poziții în clasamentul general (de pe locul 14 pe locul 9).

10. Similar rezultatelor din anul anterior, **suprapopularea sectorului** ocupă ultimul loc în *Top Ten*. Deși participanții nu întrevăd intrarea pe piață a noi concurenți în perioada următoare, acest risc a fost selectat în condițiile accentuării concurenței pe fondul scăderii ratelor dobânzii și al creșterii agresivității pe piață (prin marjele mai mici practicate și condițiile de creditare) a băncilor mari.

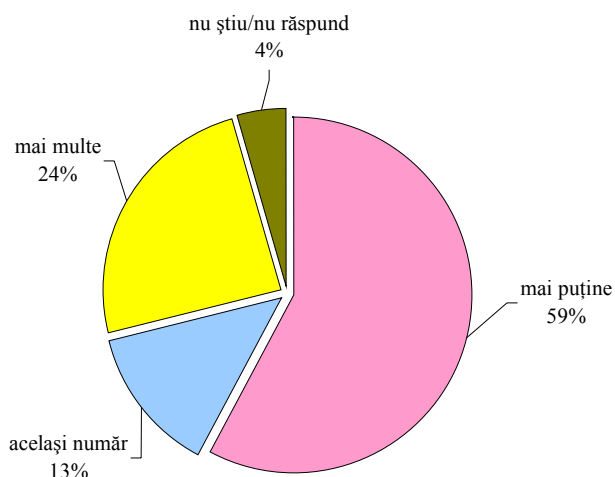
Aprecierea de către respondenți a tendinței celor 19 riscuri luate în considerare este prezentată în Anexa 2.

II. Cât de bine considerați că este pregătit sistemul bancar să facă față riscurilor identificate?

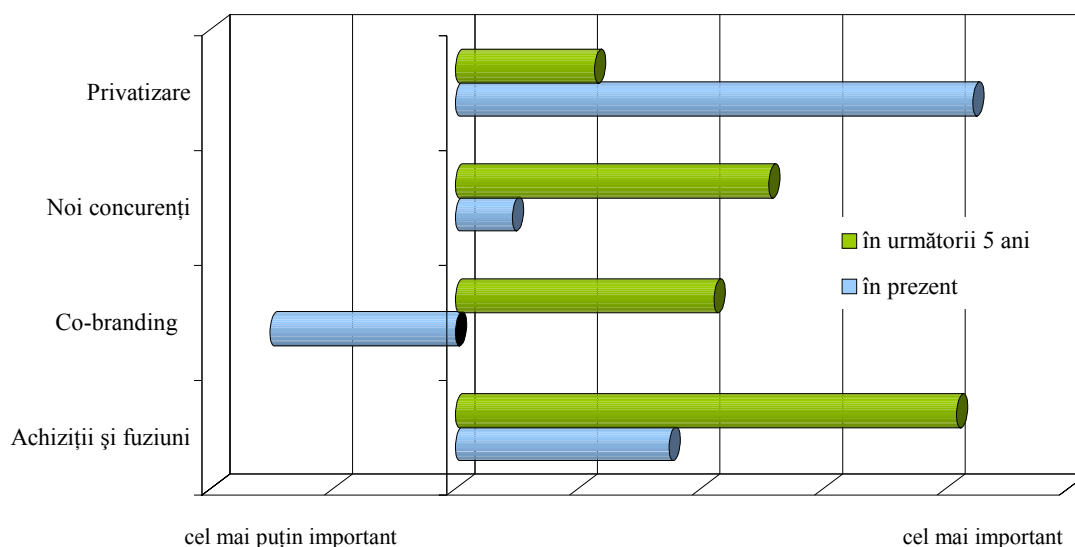
Comparativ cu 2002, participanții la sondaj consideră că sistemul bancar este mai bine pregătit pentru a face față riscurilor, 48 la sută dintre respondenți apreciind o pregătire bună sau foarte bună, față de numai 29 la sută în anul anterior.

III. Câte bănci apreciați că vor fi pe piață în anul 2008?

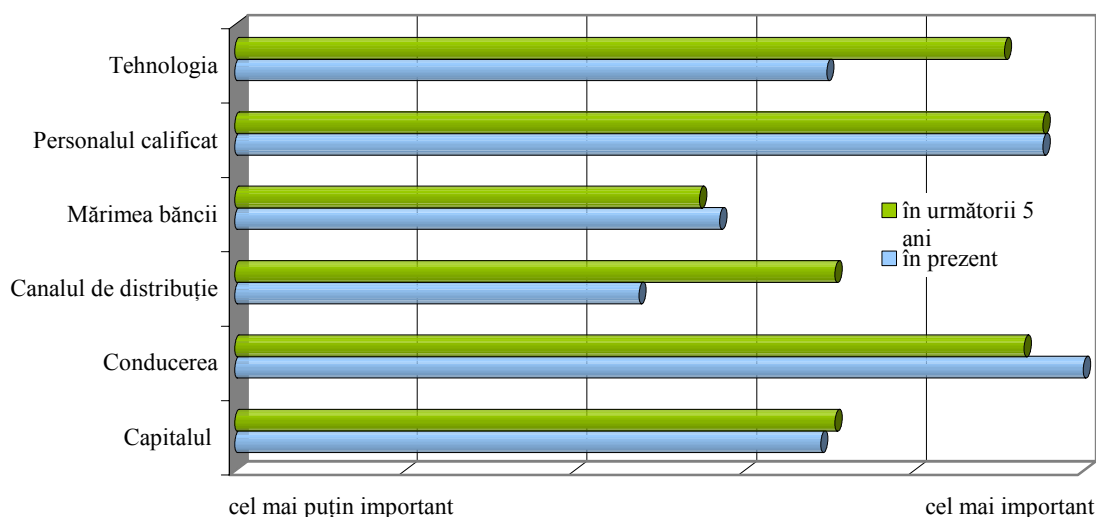
Cea mai mare parte a participanților (59 la sută, procent similar celui din anul 2002) apreciază că, pe termen mediu, numărul băncilor din sistemul bancar se va reduce, rezultat în concordanță cu răspunsurile la întrebarea IV în privința achizițiilor și fuziunilor. În schimb, ponderea celor care cred că vor fi mai multe bănci pe piață a scăzut la 24 la sută comparativ cu 37 la sută în anul 2002.

IV. Ce factori își vor pune amprenta asupra evoluției sistemului bancar?

Față de anul anterior, opiniile respondenților nu au înregistrat modificări majore. Astfel, în prezent, privatizarea este considerată ca fiind factorul cu cea mai mare influență asupra sistemului bancar, în timp ce pe termen mediu prima poziție revine achizițiilor și fuziunilor. Informații suplimentare cu privire la răspunsurile participanților sunt prezentate în Anexa 3.

V. Care este cel mai important avantaj competitiv al unei bănci?

Atât în prezent, cât și pe termen mediu, cele mai importante avantaje competitive sunt considerate conducerea și personalul calificat. În plus, participanții la sondaj cred că în următorii 5 ani și tehnologia va avea un rol important în competiția bancară. Informații suplimentare sunt prezentate în Anexa 4. Respondenții au sugerat și alți

factors that contribute to the increase in competitiveness, among which *brand*, credibility, the quality of *audit* internal, business strategy, research and development, shareholders, *marketing* and public relations activity.

**CLASIFICAREA RISCURILOR
ÎN FUNCȚIE DE IMPORTANȚA ACESTORA**

	Număr răspunsuri	Importanță maximă	Importanță minimă	Media	Deviația standard
1 Riscul de credit	44	1	10	2,477	1,898
2 Contextul macroeconomic	39	1	10	4,308	2,939
3 Riscul de dobândă	33	1	8	4,970	1,845
4 Riscul valutar	36	2	9	5,028	2,372
5 Dominanța pe piață	28	1	10	5,250	2,271
6 Riscul de lichiditate	31	1	10	5,258	2,338
7 Riscul de fraudă	30	1	10	5,333	2,940
8 Riscul legislativ	33	1	10	5,424	2,693
9 Riscul de concentrare	24	2	10	5,833	2,259
10 Suprapopularea sectorului	21	1	10	6,000	2,665
11 Riscul de management	33	1	10	6,182	3,225
12 Disfuncționalități în sistemul de plăți	14	3	9	6,286	2,054
13 Șocuri politice	10	1	10	6,500	2,915
14 Riscul legat de infrastructura IT	21	3	10	6,667	2,058
15 Spălare de bani	27	1	10	6,741	2,740
16 Riscul pieței de capital	16	3	10	7,250	1,880
17 Tranzacționarea produselor derivate	17	4	10	7,588	1,805
18 Tranzacțiile electronice	25	2	10	7,960	2,031
19 Dezastre naturale	11	5	10	8,091	2,300

TENDINȚA RISCURILOR

1. Tendința riscului de credit

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	2	4,44	4,44	4,44
	constantă	21	46,67	46,67	51,11
	în creștere	22	48,89	48,89	100,00
	Total	45	100,00	100,00	

2. Tendința riscului legat de contextul macroeconomic

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	10	22,22	23,26	23,26
	constantă	22	48,89	51,16	74,42
	în creștere	11	24,44	25,58	100,00
	Total	43	95,56	100,00	
Nu au răspuns		2	4,44		
Total		45	100,00		

3. Tendința riscului de dobândă

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	9	20,00	23,08	23,08
	constantă	21	46,67	53,85	76,92
	în creștere	9	20,00	23,08	100,00
	Total	39	86,67	100,00	
Nu au răspuns		6	13,33		
Total		45	100,00		

4. Tendința riscului valutar

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	3	6,67	7,32	7,32
	constantă	23	51,11	56,10	63,41
	în creștere	15	33,33	36,59	100,00
	Total	41	91,11	100,00	
Nu au răspuns		4	8,89		
Total		45	100,00		

5. Tendința dominanței pe piață

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	3	6,67	8,57	8,57
	constantă	8	17,78	22,86	31,43
	în creștere	24	53,33	68,57	100,00
	Total	35	77,78	100,00	
Nu au răspuns		10	22,22		
Total		45	100,00		

6. Tendința riscului de lichiditate

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	6	13,33	16,67	16,67
	constantă	23	51,11	63,89	80,56
	în creștere	7	15,56	19,44	100,00
	Total	36	80,00	100,00	
Nu au răspuns		9	20,00		
Total		45	100,00		

7. Tendința riscului de fraudă

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	9	20,00	25,00	25,00
	constantă	25	55,56	69,44	94,44
	în creștere	2	4,44	5,56	100,00
	Total	36	80,00	100,00	
Nu au răspuns		9	20,00		
Total		45	100,00		

8. Tendința riscului legislativ

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	9	20,00	23,08	23,08
	constantă	21	46,67	53,85	76,92
	în creștere	9	20,00	23,08	100,00
	Total	39	86,67	100,00	
Nu au răspuns		6	13,33		
Total		45	100,00		

9. Tendința riscului de concentrare

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	10	22,22	32,26	32,26
	constantă	14	31,11	45,16	77,42
	în creștere	7	15,56	22,58	100,00
	Total	31	68,89	100,00	
Nu au răspuns		14	31,11		
Total		45	100,00		

10. Tendința riscului legat de suprapopularea sectorului

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	2	4,44	6,90	6,90
	constantă	4	8,89	13,79	20,69
	în creștere	23	51,11	79,31	100,00
	Total	29	64,44	100,00	
Nu au răspuns		16	35,56		
Total		45	100,00		

11. Tendința riscului de management

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	19	42,22	47,50	47,50
	constantă	18	40,00	45,00	92,50
	în creștere	3	6,67	7,50	100,00
	Total	40	88,89	100,00	
Nu au răspuns		5	11,11		
Total		45	100,00		

12. Tendința riscului de disfuncționalități în sistemul de plăți

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	9	20,00	37,50	37,50
	constantă	9	20,00	37,50	75,00
	în creștere	6	13,33	25,00	100,00
	Total	24	53,33	100,00	
Nu au răspuns		21	46,67		
Total		45	100,00		

13. Tendința riscului legat de șocurile politice

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	2	4,44	10,00	10,00
	constantă	14	31,11	70,00	80,00
	în creștere	4	8,89	20,00	100,00
	Total	20	44,44	100,00	
Nu au răspuns		25	55,56		
Total		45	100,00		

14. Tendința riscului legat de infrastructura IT

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	6	13,33	19,35	19,35
	constantă	17	37,78	54,84	74,19
	în creștere	8	17,78	25,81	100,00
	Total	31	68,89	100,00	
Nu au răspuns		14	31,11		
Total		45	100,00		

15. Tendința riscului legat de spălarea de bani

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	4	8,89	11,11	11,11
	constantă	20	44,44	55,56	66,67
	în creștere	12	26,67	33,33	100,00
	Total	36	80,00	100,00	
Nu au răspuns		9	20,00		
Total		45	100,00		

16. Tendința riscului legat de evoluția pieței de capital

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	1	2,22	3,85	3,85
	constantă	21	46,67	80,77	84,62
	în creștere	4	8,89	15,38	100,00
	Total	26	57,78	100,00	
Nu au răspuns		19	42,22		
Total		45	100,00		

17. Tendința riscului legat de tranzacțiile cu produse derivate

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	constantă	12	26,67	48,00	48,00
	în creștere	13	28,89	52,00	100,00
	Total	25	55,56	100,00	
Nu au răspuns		20	44,44		
Total		45	100,00		

18. Tendința riscului legat de tranzacțiile electronice

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	3	6,67	9,09	9,09
	constantă	14	31,11	42,42	51,52
	în creștere	16	35,56	48,48	100,00
	Total	33	73,33	100,00	
Nu au răspuns		12	26,67		
Total		45	100,00		

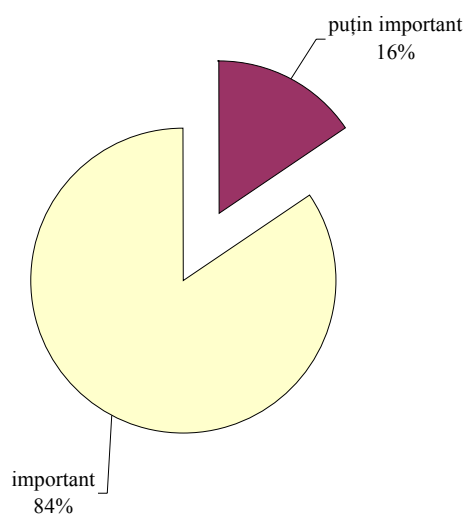
19. Tendința riscului de dezastre naturale

		Număr respondenți	Procent total răspunsuri	Procent total răspunsuri valide	Procent cumulativ
Răspunsuri valide	în scădere	2	4,44	9,09	9,09
	constantă	19	42,22	86,36	95,45
	în creștere	1	2,22	4,55	100,00
	Total	22	48,89	100,00	
Nu au răspuns		23	51,11		
Total		45	100,00		

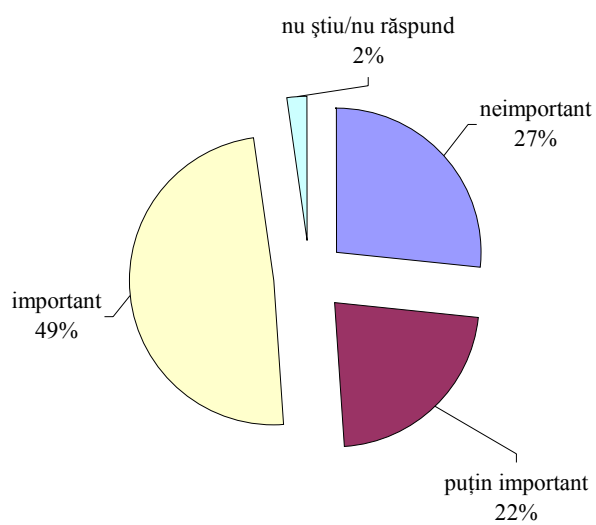
FACTORII CARE ÎȘI VOR PUNE AMPRENTA ASUPRA SISTEMULUI BANCAR

PRIVATIZARE

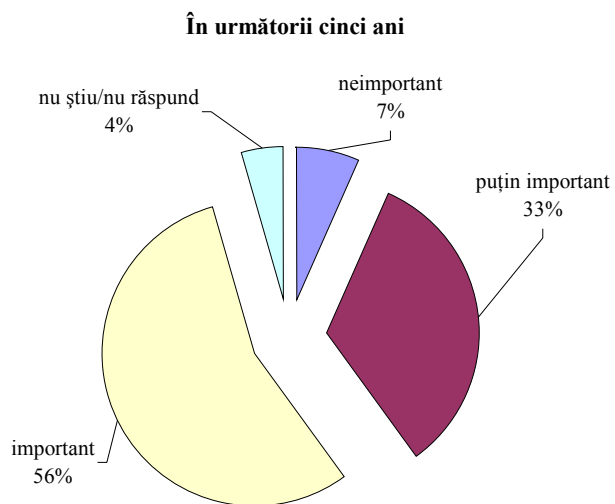
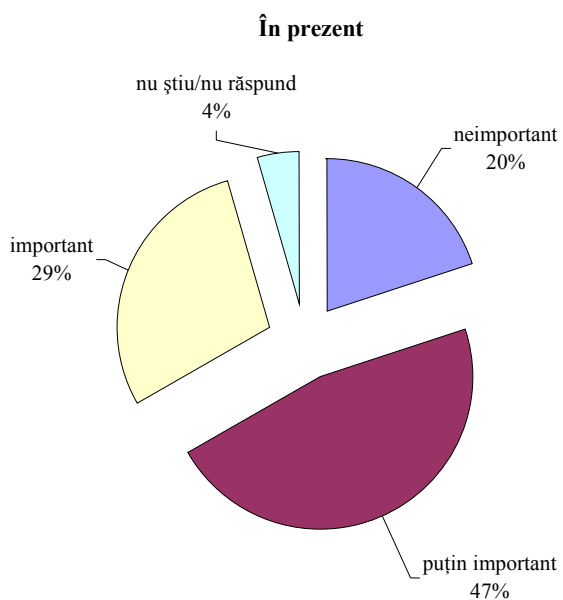
În prezent

În următorii cinci ani

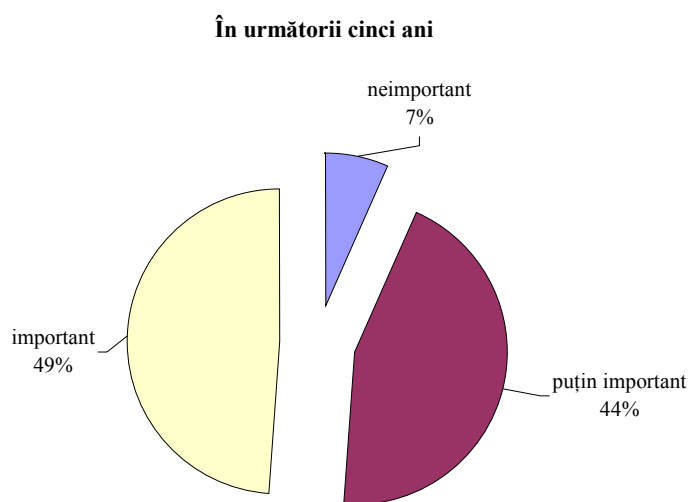
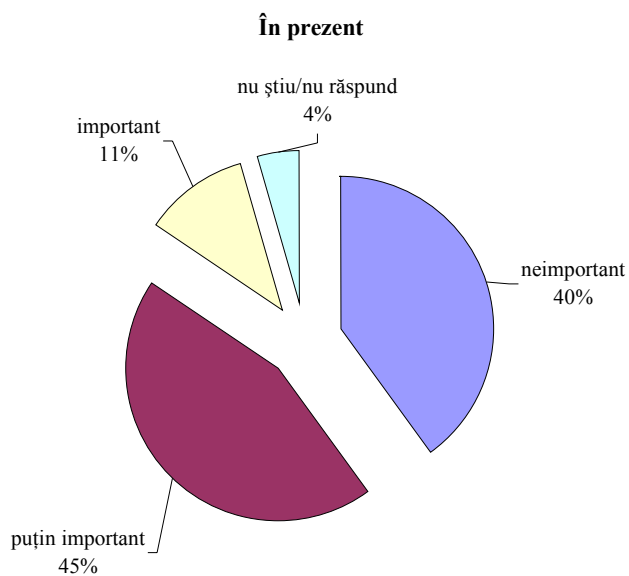

NOI CONCURENȚI

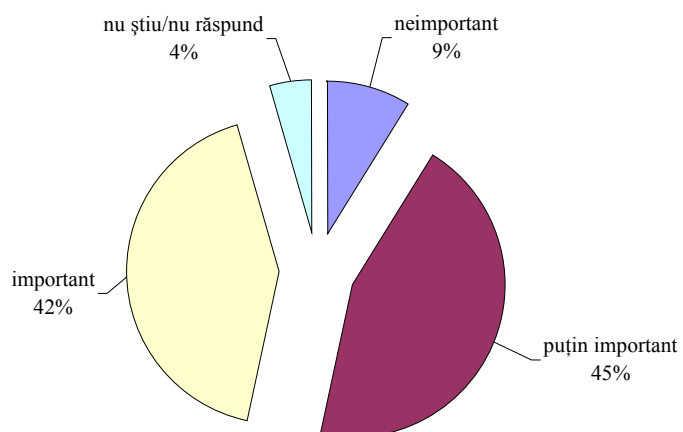

CO-BRANDING

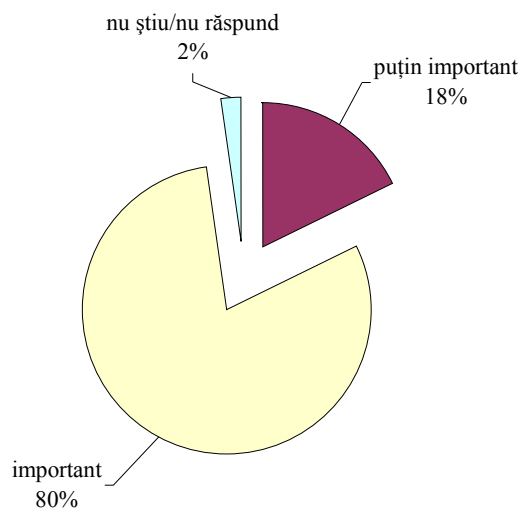

ACHIZIȚII ȘI FUZIUNI

În prezent

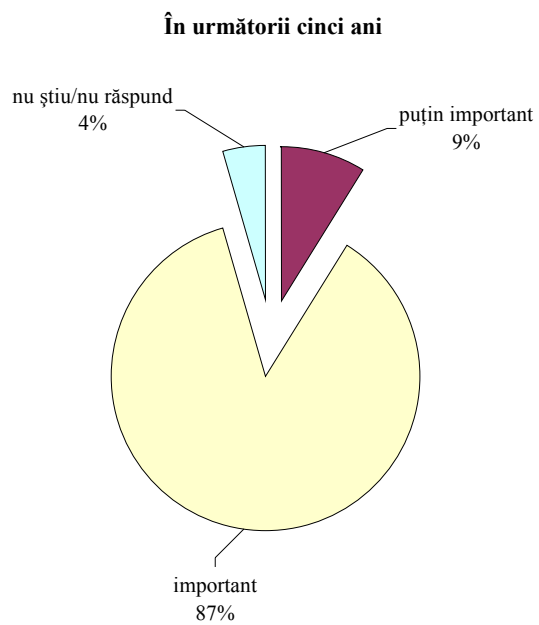
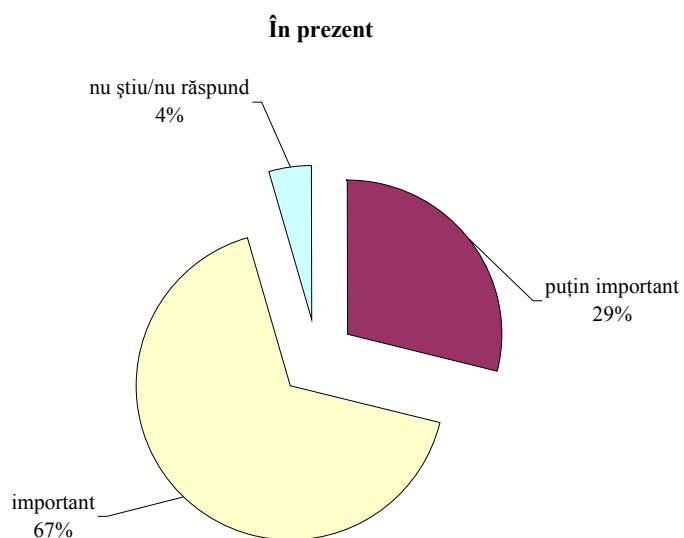

În următorii cinci ani

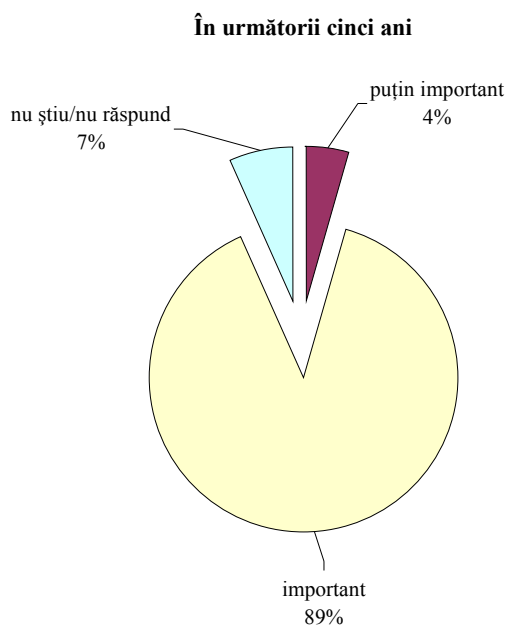
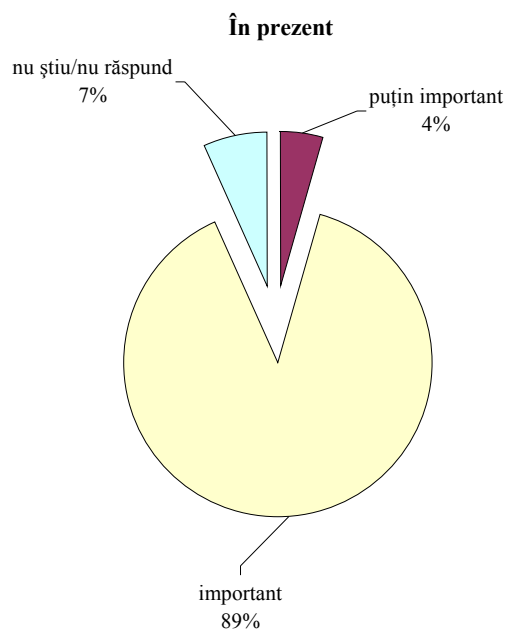

AVANTAJELE COMPETITIVE ALE UNEI BĂNCI

TEHNOLOGIA

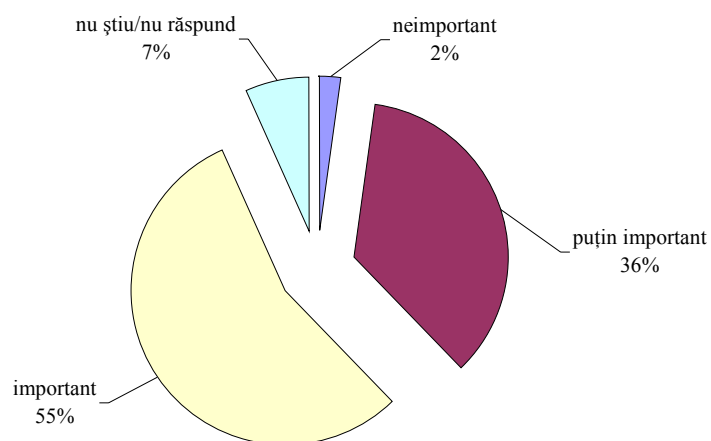

PERSONALUL CALIFICAT

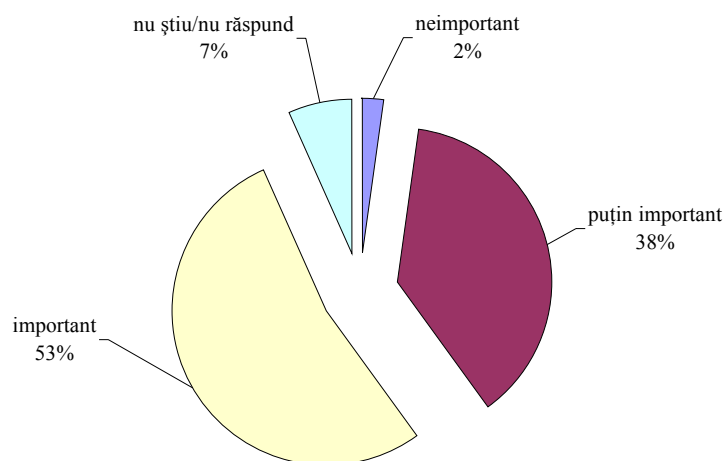

MĂRIMEA BĂNCII

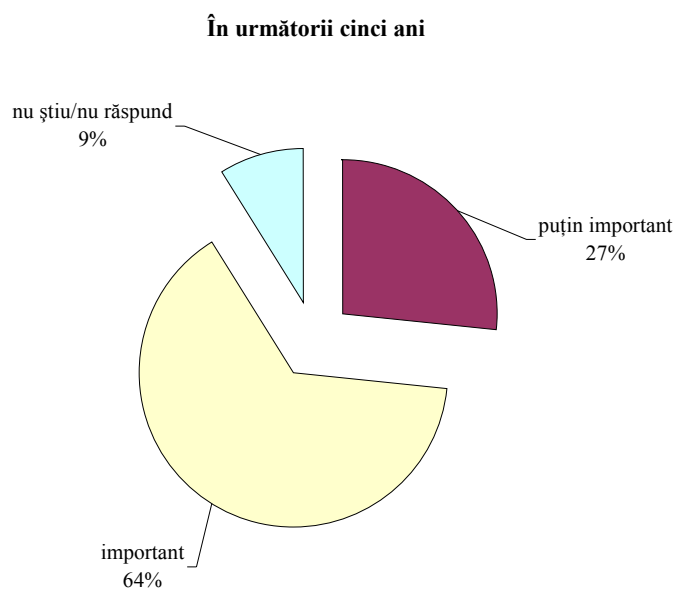
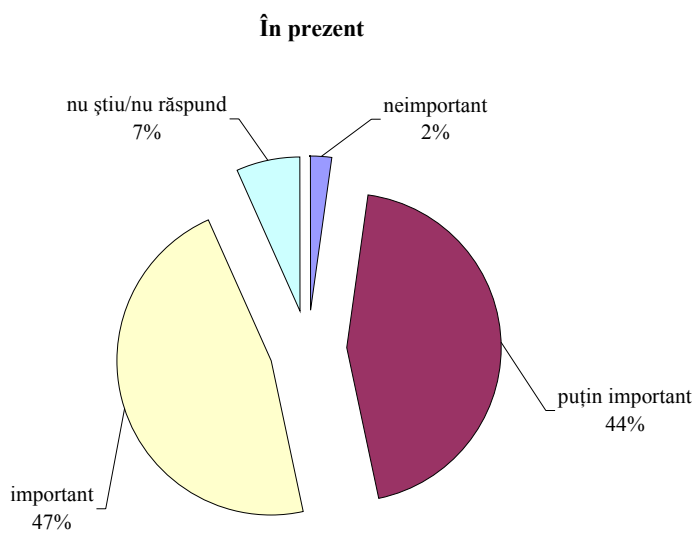
În prezent

În următorii cinci ani

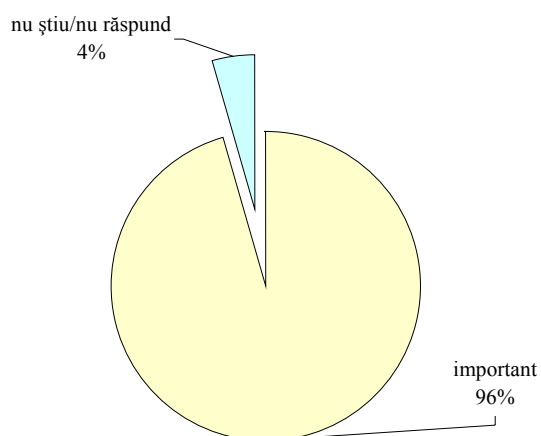

CANALUL DE DISTRIBUȚIE

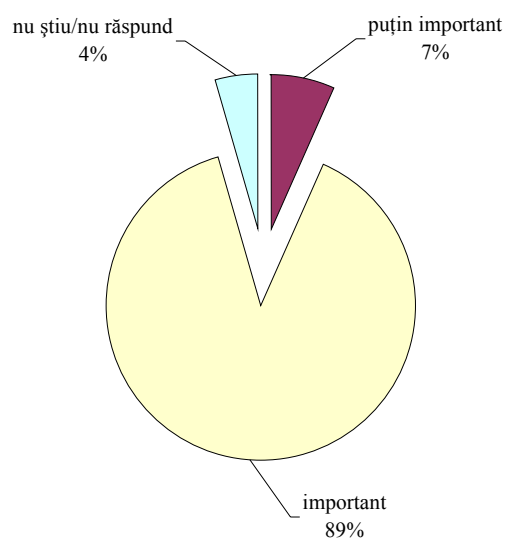

CONDUCEREA

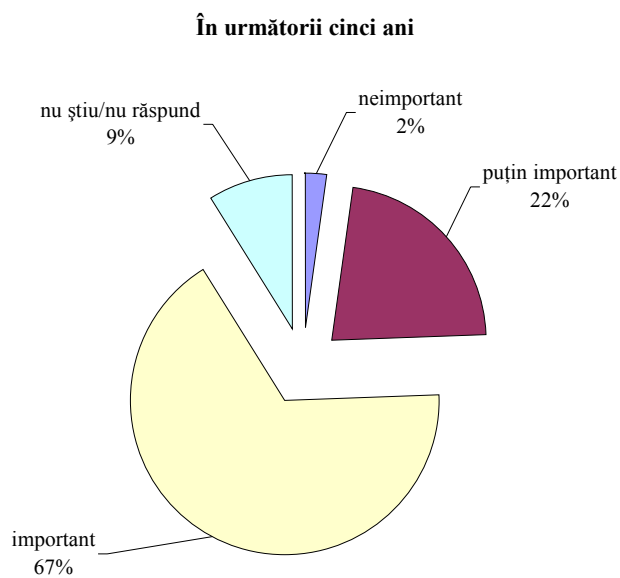
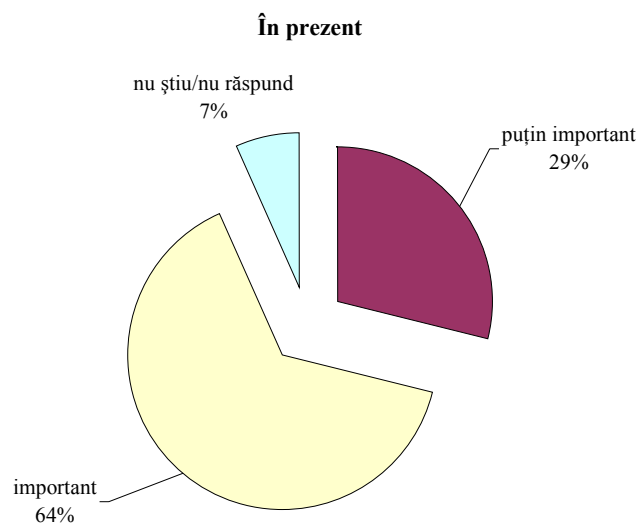
În prezent

În următorii cinci ani

CAPITALUL

INDEX EXPLICATIV

Co-branding: alianța între două companii în scopul promovării împreună a produselor sau serviciilor proprii.

Contextul macroeconomic: evoluții adverse ale climatului macroeconomic care impun constrângeri activității bancare.

Dezastre naturale: riscul de a înregistra pierderi sau de a înceta activitatea ca urmare a producerii unor catastrofe naturale.

Disfuncționalități în sistemul de plăți: riscul de a suferi pierderi directe sau indirecte (de imagine) ca efect al funcționării defectuoase a sistemului de plăți.

Dominanța pe piață: riscul scăderii marjei de profit datorită acaparării pieței de către un grup restrâns de bănci.

Riscul de concentrare: riscul adițional de portofoliu rezultat dintr-o expunere ridicată pe un anumit tip de instrumente, pe un anumit sector economic, pe o anumită zonă geografică sau pe un număr limitat de debitori (diversificare scăzută a portofoliului).

Riscul de credit (de contrapartidă): se referă la incapacitatea sau refuzul debitorului de a îndeplini obligațiile contractuale.

Riscul de fraudă: riscul de a suferi pierderi directe sau indirecte (de imagine) ca urmare a unei fraude interne (inițiate de sau cu participarea angajaților băncii).

Riscul de dobândă: incertitudinea veniturilor viitoare datorită evoluțiilor impredictibile ale ratei dobânzii.

Riscul de lichiditate: incapacitatea băncii de a finanța activele ilichide.

Riscul de management: posibilitatea înregistrării de pierderi directe sau indirecte (de imagine) datorate unui management și/sau acționariat defectuos.

Riscul legat de infrastructura IT: posibilitatea înregistrării de pierderi directe sau indirecte (de imagine) ca urmare a funcționării defectuoase a infrastructurii informatice sau a unor atacuri informatice.

Riscul legislativ: riscul de afectare a profitabilității băncii ca urmare a modificării legislației (bancare sau fiscale).

Riscul pieței de capital: incertitudinea veniturilor viitoare datorită evoluției adverse a pieței de capital.

Riscul valutar: incertitudinea veniturilor viitoare datorită evoluțiilor adverse ale pieței valutare.

Spălarea banilor: riscul de a înregistra pierderi de imagine sau de a suporta sancțiuni ca urmare a derulării prin bancă a unor operațiuni de spălare a banilor.

Suprapopularea sectorului: riscul scăderii marjei de profit, a cotei de piață sau al eliminării de pe piață ca urmare a concurenței ridicate.

Șocurile politice: riscul de afectare a activității bancare datorită schimbărilor intervenite la nivelul puterii executive.

Tranzacțiile electronice: riscul de a înregistra pierderi directe sau indirecte (de imagine) datorită producerii unor fraude prin penetrarea sistemelor informatice de către *hacker*-i.

Tranzacționarea produselor derivate: incertitudinea veniturilor viitoare din pozițiile rezultate din tranzacționarea acestor produse, ca urmare a evoluțiilor adverse ale pieței.